πλίνθων, ὡς ἄλλως τε διακρίνει τις ὁμοίας πλίνθους καὶ εἰς τὸ προαύλιον τοῦ μόλις πρὸ εἰκοσαετίας ἀνιδρυθέντος παρὰ τὰ ἐρείπια ναΐδρίου καὶ πρὸ πάντων εἰς τοὺς θόλους του κάτωθεν αὐτοῦ Σελδτζουκικοῦ τζαμίου, τοὺς κατασκευασθέντας κατὰ τὸ 1375 ἐκ πλίνθων τοῦ ναοῦ.

Πλὴν τῶν ὄγκων τούτων εὑρίσκονται εἰς ὡρισμένα σημεῖα καὶ ἰδίως κατὰ τὴν Ἀνατολικὴν πλευρὰν μεγάλοι τετραγωνικοὶ λίθοι ἐξ ἰσοδομικοῦ κτίσματος προερχόμενοι. Κατὰ χώραν ἓν μόνον σημεῖον διεκρίνετο, ἤτοι αἱ κορυφαὶ μαρμαρίνων πλαισίων πύλης κείμεναι κατὰ τὴν νοτίαν πλευρὰν καὶ ἔναντι τοῦ σημερινοῦ ναΐδρίου.

β. Δοκιμαστικαὶ ἔρευναι

Ὡς ἦτο ἑπόμενον τὸ στάδιον τῶν δοκιμαστικῶν ἐρευνῶν ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἀποχωματώσεως τῆς πύλης ταύτης τοῦ Ναοῦ. ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεύνης ταύτης ἦτο ἡ ἀποκάλυψις τῶν πλαισίων τῆς πύλης ἐπιμελῶς διὰ γλυφῶν κοσμουμένων καὶ ἡ ἀνεύρεσις τοῦ κατωφλίου αὐτῆς εἰς βάθος 3,50 ἀπὸ τοῦ σημερινοῦ ἐδάφους. Τὸ ὑπέρθυρον ἀνευρέθη τεθραυσμένον εἰς δύο τεμάχια, ἦλθον δ' εἰς φῶς καὶ δύο τμήματα ἐπιστυλίου μετὰ γλυφῶν ἀπολήγοντος εἰς ὀδόντας· εἰς ἓν δὲ τούτων ὑπάρχει κατὰ τὸ μέσον γεγλυμμένον τὸ ἥμισυ ἰσοσκελοῦς σταυροῦ.

Καθορισθείσης οὕτω τῆς ἐλαχίστης ἐπιχώσεως τοῦ μνημείου ἐστράφη ἡ προσοχὴ πρὸς καθορισμὸν τοῦ πλάτους αὐτοῦ· πρὸς τοῦτο ὑπεβοήθησεν ἡμᾶς ἑτέρα κορυφὴ πλαισίου πύλης μόλις διαφαινομένη εἰς ἀπόστασιν 32 περίπου μέτρων Β. τῆς ἀνευρεθείσης ἑτέρας. Ἡ κατὰ τὸ μέρος τοῦτο δοκιμαστικὴ ἔρευνα ἔφερεν εἰς φῶς τὴν Β. πύλην τοῦ ναοῦ, κειμένην εἰς τὸ αὐτὸ βάθος.

Τῆς πύλης ταύτης ἀνευρέθη μόνον τὸ ἀριστερὸν πλαίσιον ἐκ λευκοῦ μαρμάρου, κοσμούμενον διὰ γλυφῶν κατωτέρας τέχνης τῶν πλαισίων τῆς νοτίας πύλης.

Τέλος ἡ δοκιμαστικὴ ἔρευνα περιωρίσθη εἰς τὸν καθορισμὸν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 12:56:19 EEST - 167.114.118.212

τῆς ἀψῖδος πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ μήκους τοῦ ναοῦ. Αἱ δυσκολίαι τῆς δοκιμαστικῆς ταύτης ἐρεύνης ἦσαν ἀληθῶς ἀνυπέρβλητοι· βαρύτατοι ἰσοδομικοὶ λίθοι ἐκάλυπτον τὸ μέσον τοῦ πρὸς ἀνατολὰς χώρου, καθιστῶντες δυσκολωτάτην τὴν ἔρευναν. Μετεχειρίσθημεν τὰ ἐργαλεῖα τῆς Αὐστριακῆς σχολῆς καὶ διὰ τοῦ ἱκανωτάτου ἐπιστάτου Ν. Δαλούδη, ἀντιπροσώπου ἐν Ἐφέσῳ τῆς Αὐστριακῆς σχολῆς, ὃν καὶ ἡμεῖς προσελάβομεν ἐπιστάτην τῶν ἀνασκαφῶν, κατετοπίσθη ἱκανὸς ἀριθμὸς λίθων, ἐγκατεστήσαμεν δὲ καὶ τὸ ντεκοβίλ, ἵνα ῥίπτωνται εὐκολώτερον τὰ χώματα Δ. τοῦ κάστρου.

Ἡ εὐθεῖα κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τομή, ἣν ἐχαράξαμεν καὶ ἠκολουθήσαμεν, ὡδήγησεν ἡμᾶς πρῶτον εἰς τὴν ἀνεύρεσιν κολοσσιαίου πεσσοῦ ἰσοδομικῶς διὰ τετραγώνων λίθων ἐκτισμένου καὶ δεύτερον εἰς τὴν ἀνεύρεσιν ἑτέρου ὁμοίως ἐκτισμένου ἀλλὰ μικροτέρου, ἀπέχοντος τοῦ πρώτου 12 μ. Ὁ τελευταῖος πεσσὸς συνδέεται πρὸς πλινθόκτιστον τοῖχον, οὗτινος τὸ ἄκρον ἀπεδείχθη ὡς ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναζητουμένης ἀψῖδος τοῦ ναοῦ. Κατὰ τὸ τέλος τῆς δευτέρας ἑβδομάδος διεκόπησαν αἱ δοκιμαστικαὶ ἔρευναι καὶ ἐγένετο ἔναρξις συστηματικῆς ἀνασκαφῆς ἑνὸς τῶν προσδιορισθέντων μερῶν τοῦ ναοῦ. Ἐκ τῶν δοκιμαστικῶν ἐρευνῶν ἀπεδείχθη, ὅτι ἡ ἀνασκαφὴ ἐπεβάλλετο νὰ ἀρχίσῃ ἐκ δύο σημείων ἢ ἐκ τῶν ἀνευρεθεισῶν πυλῶν, αἵτινες ὑποτίθεται ὅτι εἶναι πύλαι νάρθηκος τοῦ ναοῦ ἢ ἐκ τοῦ ἱεροῦ βήματος, οὗτινος διεφαίνετο ἡ θέσις. Καίτοι ἐπίπονον προεκρίναμεν νὰ ἀνασκάψωμεν τὸ ἱερὸν βῆμα καὶ οὕτως ἠρχίσαμεν τὴν συστηματικὴν ἀποχωμάτωσιν τοῦ χώρου τοῦ ἐκτεινομένου ἀπὸ τοῦ μεγάλου πεσσοῦ μέχρι τοῦ Ἀν. ἄκρου τοῦ κάστρου.

γ΄. Συστηματικὴ ἀνασκαφή.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐνεργηθείσης μέχρι τῶν μέσων τοῦ ἱσταμένου μηνὸς ἀνασκαφῆς εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

Ἀπεκαλύφθη ἡ κεντρικὴ ἡμικυκλικὴ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξω-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 12:56:19 EEST - 167.114.118.212